

Tanıtım-Eleştiri / Reviews

Bilgi Toplumuna Geçiş: Sorunsallar/Görüşler, Yorumlar/Eleştiriler ve Tartışmalar.

Derleyenler: İlhan Tekeli ve başkl. Ankara:

Türkiye Bilimler Akademisi, 2002. 439 s. ISBN 975-8593-32-3.

Fiyatı: 10.000.000 TL.

25-26 Mart 2002 tarihlerinde Ankara'da gerçekleştirilen ve 15 bildiri, 15 yorum sunuşu ve onları izleyen eleştiri ve tartışmalardan oluşan "Bilgi Toplumuna Geçiş" adlı toplantı etkinlikleri derlenerek kitaba dönüştürülmüş ve TÜBA yayını olarak yayımlanmıştır. Yayın Prof. Dr. İlhan Tekeli, Prof. Dr. Süleyman Çetin Özoglu, Prof. Dr. Bahattin Akşit, Prof. Dr. Gürol İrzık ve Prof. Dr. Ahmet İnam tarafından derlenmiştir.

"Bilgi" kavramını ekonomik, sosyolojik, antropolojik, politik, psikolojik, teknolojik açılardan ele alan ve enformatik sistemler, temel bilimler, medya, üniversite, sosyal bilim metodolojisi ve bilgi ahlakı çerçevesinde irdeleyen bildiri, yorum ve tartışmalardan oluşan yayın oldukça kapsamlı olup, alanında otorite sayılabilecek kişilerin düşüncelerini içermektedir.

Tekeli'nin bildirisinde "bilgi" kavramsal olarak çözümlenmeye çalışılmakta, bu konudaki farklılaşmalar incelenmekte ve pratikte yaşananların bilgiye ilişkin anlayışlarımızı geliştirmeye ve dönüştürmeye zorladığı belirtilmektedir. Benzer kavramsal ve terminolojik incelemeler başka bildirilerde de görülmekte, örneğin; Gürol İrzık "bilgi toplumu mu, enformasyon toplumu mu" sorusunu analitik-eleştirel bir yaklaşımla yanıtlamaya çalışmaktadır. Bir başka çalışmada, ekonomi-politiği incelenen bilgi, büyüme ve gelişme politikalarıyla ilgili açısından değerlendirilmekte ve "eşitliğe yönelik politikaları göz ardı etme

eğilimi, bir noktada, teknolojik bilgi birikiminin önünde bir engel oluşturmaya başlayabilir mi?” sorusu sorulmaktadır. Ekonomik gelişmişlik ile teknolojik gelişmişlik arasındaki sıkı ilişki gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler arasındaki teknoloji üretim ve kullanımının niteliğini belirleyen bir öge olarak değerlendirilmektedir.

Kitapta, Aydın’ın sorduğu “*bilgi toplumu* ya da *bilgi çağı*” denilirken imlenen nedir: Aydınlanma’nın idealize ettiği gibi, çeşitlenmiş, dünyanın her yerinde tartışılabilir, üretilebilir ve aktarılabilir, insanı sorgulayan, tartışan, üreten yani müdahil bir varlık haline getiren, hiyerarşik olmayan bir bilgi mi; yoksa insanları bilgisayarları başında edilgen kılan sanal bir aktiviteye mahkum bırakmış, hiyerarşik, mütehakkim ve en önemlisi *araçsal* bir bilgi mi” sorusunun son derece dikkat çekici olduğu söylenebilir.

Türkcan’ın “Bilgi-bilim ve teknoloji” adlı bildirisi de konuya zemin sağlayıcı nitelikte bilgiler sağlamaktadır. Tekman’ın enformatik sistemler açısından ele aldığı konuda “bilgi toplumu”nun “bilgi temelli toplum” ya da “bilgi güdümlü toplum” olduğu belirlemesi tartışılmaya değer görünmektedir.

Yayın, bilgiyi daha pek çok açıdan ele alan çalışmalarını içermekte ve zihin açıcı sorularla alanımızda genellikle yalnızca kütüphanecilik kuramı boyutuyla tartıştığımız konuya çeşitli açılımlar sağlamaktadır. “Bilgi” veya “bilgi toplumu” kavramı ile her düzeyde ilgilenen ve konuyu çeşitli boyutlarıyla değerlendirmek isteyen, ki bu gereklidir, meslektaşlarımızın okumasının son derece yararlı olacağını düşündüğümüz yayında kanımızca eksiklik olarak değerlendirilebilecek nokta konuyu kütüphanecilik kuramı açısından ele alan bir çalışmanın bulunmayışıdır. Elbette, kütüphanecilerin böyle bir ortamda neden bulunmadıkları/yer almadıkları sorusunu bu eksikliğin bizim payımıza düşen bölümü olarak da kaydetmek zorundayız.

Bülent Yılmaz
Hacettepe Üniversitesi
Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü